

Asia: VN/33963/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistaminen

- Kansanopistot ovat toteuttaneet tuloksellista maahanmuuttajien kotoutumiskoulutusta pitkällä kokemuksellaan. Nyt tämä ollaan ajamassa alas, josta seuraa tärkeän osaamisvarannon häviäminen ja samalla myös monen kansanopiston toimintaedellytysten raju väheneminen sekä tätä työtä tehneiden opettajien työttömyyttä. Kansanopistojen yhteisöllisyyteen perustuva pedagogiikka on myös ollut tärkeä kotoutumisen tuki monelle maahan muuttaneelle.
- Myös suunnitelma Kuurojen kansanopiston valtakunnallisesta koulutustehtävästä ovat erittäin hyvä muutos. Tällä hetkellä olemme voineet toimia vain paikallisesti Helsingissä, mikä on jättänyt osan kohderyhmästämmä ilman kotoutumiskoulutusta.
- Maahanmuuttajien määrät ovat vaihdelleet eri aikoina, ja näin tulee myös tulevaisuudessa olemaan. Siksi on erityisen tärkeää, että kuurojen maahanmuuttajien koulutuksen rahoitus pysyy vakaana koulutettavien määrän vaihtelusta huolimatta. Viittomakielellä annettavaan koulutukseen erikoistuneiden opettajien rekrytointi on hyvin hankalaa.

Kotoutumisen edistämisen rahoituksen säästöt

Muutoksen aikataulu on aivan liian nopea. Laissa ei käytännössä ole lainkaan siirtymäaikaakaan eikä ehdotettu aikataulu sovi oppilaitosten lukuvuosittain etenevään toimintaan. Oppilaitosten lukuvuodet alkavat syksyllä ja opettajarekrytoinnit seuraavalle lukuvuodelle tulisi toteuttaa jo keväällä jo ennen lain käsittelyä eduskunnassa. Oppilaitosten on siis kesätauolle lähdettäessä mahdotonta tietää, miten seuraavan lukuvuoden opetus on syytä järjestää. Lisäksi monessa opistossa Kuurojen kansanopisto mukaan lukien kesätauko on tänä vuonna tavallista pidempi, koska valtionosuusrahoituksen pienentymisestä tulee aiheuttamaan lomautuksia.

Kotoutumisen tavoitteet ja velvoittavuuden lisääminen

- Olemme kuitenkin kiitollisia siitä, että esityksessä on huomioitu kuurojen maahanmuuttajien erityisasema ja tarve saada viittomakielistä kotoutumiskoulutusta asiantunteissa käsissä Kuurojen kansanopistolla. Kuurojen kansanopistolla on jatkossakin tähän ammattitaitoista henkilöstöä.
- Kuurojen maahanmuuttajien kotoutumisprosessi on hyvin erilainen verrattuna muihin ryhmiin. Useiden kotoutujien kielellinen ja koulutuksellinen tausta saattaa olla keskimääräistä heikompi vammaisuuteen liittyvien stigmojen vuoksi. Sillä heidän on kotoutuakseen opittava paitsi kirjoitettu suomen kieli myös suomalainen viittomakieli. Tämä vaatii muiden kotoutujien koulutusta pidemmän ajan.
- Esitämme myös huolestamme muiden viittomista ja visuaalisesta kommunikaatiosta hyötyvien maahanmuuttajien tilanteesta. Tähän asti opistomme on tarjonnut kotoutumiskoulutusta myös eriasteisesti kuulovammaisille ja tukiviittomista hyötyville. Hallituksen esityksessä heidät suunnitellaan integroitavan muihin ryhmiin. Tämä vaarantaa vakavasti heidän oppimistaan. Nämä ryhmät ovat myös edistäneet kuurojen opiskelijoidemme integroitumista kuulevien yhteiskuntaan, kun vuorovaikutuksessa on käytetty viittomakielen tulkkeja ja homogeenisemmät ryhmät mahdollistavat opiskelijoiden tasollisen eriyttämisen ja sen, että kieliopintoja voidaan suunnata esimerkiksi omassa ammatissa tarvittavaan sanastoon.
- Koulutuksessamme olevat opiskelijat ovat kaikki vamman tai oppimisvaikeuksien vuoksi vakavassa syrjäytymisvaarassa. Täten kaikki opiskelijat eivät tule sijoittumaan työelämään, vaan kotoutumiskoulutus on heille väylä yhteiskunnalliseen osallisuuteen.

Alkuvaiheen palveluprosessin muutokset

- Alkuvaiheen palveluprosessin muutokset

Kuulovammaisten ja muuten erityisopetusta tarvitsevien palvelutarpeen arvioinnissa on erittäin tärkeää, että arvioidaan myös henkilön mahdollisuudet hyötyä viittomakielisestä oppimisympäristöstä. Mikäli prosessia tehostetaan hallituksen esittämällä tavalla, on vaarana, että alkuvaiheen yhteistyö oppilaitoksemme kanssa vähenee. Ja tällöin viitotusta kommunikaatiosta hyötyviä henkilöitä ajautuu opintopoluille, jossa heidän oppimisensa on heikompa.

Muut huomiot

-

Biese Isa
Kuurojen Liitto ry - Kuurojen kansanopisto

